22

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS

DE FAMA.

Quam,
Auxiliante Sanctæ Trinitatis Favore,
*Decreto & Authoritate Magnifici Nobiliſſimiq; JCtorum Ordinis
in illuſtri Jenenſium Academiâ,*
PRÆSIDE
VIRO Ampliſſimo, Conſultiſſimo atq; Excellentiſſimo,
Dn. ERASMO Ungepaur/ JCto,
p. t. RECTORE Magnifico, Conſiliario
Sax. graviſſimo, Facultatis Juridicæ SENIORE veneran-
do, nec non Curiæ Provincialis & Scabinatûs Adſeſſore
digniſſimo, &c. Dn. Præceptore ac Promotore
ſuo nullo non honoris & obſervantiæ cultu
filialiter ætatem honorando,
magni æſtimando,
Pro
*LICENTIA, NOBILEM DOCTU-
RÆ GRADUM, ejusdemq; Summos Honores, Privi-
legia & Inſignia IN UTROQ; JURE ritè ac
competenter conſequendi,*
publicæ Cenſuræ ſubmittit

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

ADAMUS SCHELLERUS
THURNAVIO-FRANCUS,
In Auditorio JCtorum
ad diem 16. JulI.

JENÆ, IMPRIMEBAT JOH. CHRISTOPH. WEIDNER,
A.O.R. CIↃ IↃCXL.

PERILLUSTRIBUS, GENTE AC MENTE GENEROSISSIMIS DOMINIS,

Dn. GEORGIO BURGGRAVIO à Kirchberg/ Dynaſtæ in Farrnroda/ &c.

Dn. CHRISTIANO Schenck/ L. B. in Tautenburgk/ Frawenprießnitz & Niedern-Trebra/ Dynaſtæ in Tonna/ &c.

Dn. HENRICO II. Juniori, & p. t. Seniori,
Dn. HENRICO IX. &
Dn. HENRICO X.

} Fratribus Germanis, DNNN. RUTHENIS, DNNN. à Plavia, DNNN. in Gera/ Cranichfeld/ Gera/ Schleitz & Lobenſtein &c

DNNNNN. meis perclement. ac Gratioſiſſimis,

NEC NON

NOBILISSIMO, MAXIMEq; STRENUO,

Dn. CAROLO GOTHOFREDO à Eich/ Hæreditario in Thurnaw/ Buchaw/ Peſten/ &c.

Patri Patriæ Eminentisſimo, Dn. Promotori ac Mecœnati meo munifico,

Hancce Diſputationem Inauguralem,

in debitæ ſubjectionis, obſervantiæ ac gratitudinis τεκμήριον, ac ulterioris Gratiæ & Promotionis ὁρμητήριον,

ſubmiſsè

offert, dicat, conſecrat

AUTOR.

Σὺν Θεῷ!

Προαύλιον.

DE FAMA diſputaturo, in ipſo ſtatim limine, *tum* Materiæ hujus ampliſſima dignitas, *tùm* etiam fertilis ejusdē utilitas, & utilis fertilitas, patentiſſimum ſcribendi campum ultrò offerunt & aperiunt; quem etiam paulò liberiori paſſu lubens pererrâſſem, ejusq; ſegetem luxuriantem integram, certis Methodi cujusdam finibus ac limitibus, pro virili, circumſcriptam & determinatam, prolixiori ſtylo hâc vice delineâſſem, niſi inopina temporis anguſtia, nec non cauſæ aliæ graviſſimæ & ſonticæ, partim heic loci non ita incognitæ, calamum manibus extorſiſſent. Proindè impræſentiarum *tantum* nonnulla *de FAMÆ Requiſitis*, carptim ex variis variorum Dd. invicem diſſentientium Opinionibus, *Auxilio Sanctæ Trinitatis Fretus*, ſeligam, & ventilanda in medium proponam, reliqua loco & tempori magis *εὐκαίρῳ* relicturus. Sit ergò

THESIS I.

Variis † probationum generibus & modis FAMAM 1.
quoq; multifariè adminiculari, notius eſt, quàm ut pluribus,
in veſtibulo, demonſtretur, ex ſeqq. etiam fuſiùs conſtabit.
Non † enim credibile eſt, illud prorſus abs re & de nihilo eſſe, 2.
quod communiter ore vulgi jactatur & aſſeritur, & multitudinis idē credentis ſententia, non videtur aſpernanda. *Marq. Freb. tr. d. Fama lib 1. c. 1. n 3.* Concurrunt † enim præſumtio- 3.
nes, conjecturæ, teſtimonia de veritate, inſtrumenta, confesſiones, probationes plenæ. Et hoc eſt, quod Dd. paſſim inculcant, † famam impinguare alias probationes, in tantùm, 4.

quod probatio conjuncta famæ, præfertur omnibus aliis,
5. *Frob.d.l.1.c.14.n.21.* (*f.73.*) CUM TAMEN *hæc ipſa Fama* † tàm
varia ſit & inconſtans, ut Prothei illius aut Vertumni inſtar,
nullis ferè vinculis conſtringi & comprehendi valeat, quin
6. aliquà elabatur; idq́; non mirum: Cùm *cauſa* † *ipſa*, in quib9
fama pro probatione adhiberi poteſt, tàm *varia* ſint & mul-
7. tiplices. *Aliæ* † namq́; ſunt civiles, *aliæ* criminales. Et *in Ci-*
8. *vilibus*, † *aliæ* arduæ & graves, *aliæ* modicæ, *aliæ* antiquæ, *aliæ*
recentes, *aliæ* occultæ, ideoq́; ad probendum difficiles, *aliæ*
apertæ, faciles & expeditæ. Ex quibus *famæ vis varia* facilè
colligi poteſt. Proindè hoc non ſemper attendentes quidam
Juris Interpretes & Dd. circa Definitionem, item qualitates
requiſita, vim & effectum Famæ, in probando ποικίλως va-
riare, imò, ſæpè numero ſibi invicem è diametro contrarii
9. ſolent, dum † *nonnulli* fidem eidem planè ferè derogant, aut
exiguam nimis & ſecuri qs. Tenediâ apud Rhadamanthum
10. exaſciatam, tribuunt. *Alii* † è contra, plus æquo eandem ex-
tollunt, & Phaethonteâ quâd. temeritate audaci, quidvis ex
quovis, hâc freti, elicere ſeu potius extorquere conantur.
11. *Aliqui* enim dicunt: † Quod Fama plurimùm fallax & men-
dax ſit, & nec tum quidem, cùm aliquid veri aſſerit, ſine men-
dacii vitio ſit, *Tertull. in Apol. c.7.* & refert *Tiraq. d. pœn. temp.
c.27. n.4.* Undè *Ovid. 9. Metamorph.*

—— Fama loquax, quæ veris addere falſa
Gaudet, & è minimo ſua per mendacia creſcit.

Vide eund. 12. *Met.* Quanquam enim nonnunquam vera eſſe
poſſit, tamen plerumq́;, ut Poëta ait, Malum eſt, quæ vires ac-
quirit eundo, & mẽdaciis ac conjecturis eorum, ad quos per-
venit, increſcere ſolet, Hinc Idem *Ovid.* canit:

Hi narrata ferunt alio, menſuraq́; ficti
Creſcit, *& auditis aliquid novus* adjicit autor.

Ut itaq́; ex *Quintil. l.5. Orat. Inſt. c.3.* haud immeritò nonnul-
12. lis deſcribi videatur: † *Sermo* † *ſine ullo certo autore diſperſus,*
13. *cui malignitas initium dederit, incrementum credulitas.* Et huc
alluſiſſe & quadrare videtur Muſa Maroniana *4. Æn.* exquiſi-
tis coloribus incertum *Famæ* autorem ſic deſcribens:

Mon

— *Mox ſeſe attollit in auras*
Ingrediturq; ſolo, & caput *nubila* condit.

Sic aliquando † dicitur vox ad libidinem per adverſarium ef- 14.
fuſa, *in l. juſtiſſimos 3. C d. ff. Rect provinc.* † ut plurimùm vana, 15.
nec audienda, *l Decurionum, 12 §.1.C. d pœn.* utpote † per ma- 16.
lignantium aures artificioſè transmiſſa, & ad nocendum à
malevolis ſparſa, *Bertrand. conſil. 26. n. 12. P. 1.* ut non immeri-
tò res † fragilis, pernicioſa, & à veritate ſæpè diſcordans, ab In- 17.
terpp. adpelletur, *Affl. Et Deciſ. 178. n. 16.* adeò quidem, † ut *ne
ſemiplenè* quidem valeat probare, ita *Gl. in c. Veniens. 10.* ver-
bo: *illorum. lit. 8 (f m. 690.) d. Teſtib.* & Dd. permulti. Imò,
† *alii* dicunt, quod fama *nullo modo* probet, ſed ſolùm proba- 18.
tiones jam factas confirmet, ut tenent *Jacob. de Arena, Andr.
d. Piſis, Jac. Butr.* & alii, quos cum ſuis locis adducere, angu-
ſtia chartæ prohibet. *E CONTRA*, Quod † Fama commu- 19.
niter ſeſe aptet rebus *veris*, vel vero proximis, quando habet
adminiculum præcedens, ex mente *Bl.* dicit *Alex. conſil. 88. n.
13. lib. 7.* Adeoq; † ſola probationem faciat *plenam*, prout 20.
latiſſimè dedocit, & plures enumerat caſus *Freber. d. l. 1. c. 7.*
cum aliquot ſeqq. & horum caſuum octo etiam recenſet *Dec.
in c. 1. col. 4. verſ. famam. d. Appellat.* quem allegat *Mynſ. Cent.
5 Obſ 46. n. 6.* & alii plures, quos refert *Clarus in Pract. Crim.
lib. 5 § fi Q. 21. pr. (p. m. 464. Edit. Lugd.) VICISSIM* Frehe-
rus *d. l. 1. c 7. n 2. (f. 37)* inquit: Fatendum eſt, † ad hanc *Q. AN* 21.
Fama probet? non poſſe abſolutè reſponderi, nec in alteru-
tram partem, ſine periculo, definiri. Et *num. 3.* teſtatur: † De 22.
illo inter omnes convenire, quod *plenam* probationem *non*
faciat, quantumvis ipſa legitimè & plenè probata fuerit. †. 23.
Caſibus *tamen* nonnullis exceptis. Aliàs † Famam *regulariter* 24.
probare dicit *præſumptivè*, arg. *c. illud. extra de præſumpt.* & onus
probandi transferre in adverſarium. *Nec* hoc quoq; ſemper,
Idem d. c. 7. n. 7. fol 38.

II.

PROINDE per medium euntes Opinionum profundum,
exemplo Juſtiniani in *§. tum ergò. 7. fi J. Quibus ex cauſ. man.
non lic.* illam calcabimus viam, † quæ media, adeoq; tutiſſima 25.

 erit,

erit, (*Major enim medius gratia rebus ineſt, Ovid. teſte*) in Forum publicè pronuncentes *Famam non* quamlibet *nudam*, ut cum *Frib. d. c. 7. in fi.* loquar, *ſed* decentis adminiculatione Requiſitorum ornatu *qs. veſtitam*, certoq; ſatellitio ſtipatam & concomitatam.

III.

Antequam tamen progrediamur, unam atq; alteram *FAMÆ deſcriptionem* præmittemus, ejusmodi ſcil. demonſtrationis genere, cum M. Varrone, & pleriſq; Juris noſtri Definitoribus & definitione contenti, quod gr. τύπους & ὑπογραφὰς magis, quàm ὁρισμοὺς vocant. Cujus enim rei in Jure noſtro definitio non eſt periculoſa? *l. omnis. 201. ff. d. R. J.* Vide *infra n. 146.* Quid autem verè ſit fama, ex ſeqq. pateſcet forſan melius, quàm ullâ definitione poſſit explicari. Deſcri-

26. " ptio verò, quæ eſt Thomæ de Piperata, ita ſeſe habet: † *FAMA*

" *EST, quod homines alicujus civitatis, caſtri, villæ, vicinia vel*

" *contradæ ſive regionis communiter opinantur, æſtimant, vel ſentiunt, verbis palàm aſſerendo, non tamen pro certo, vel vero, vel manifeſto.* Et hanc reliquis præfert *Marq. d. l. 1. c. 1. n. 3.* Lubet tamen & aliam adhuc, quæ eſt *Bartoli in l. de minore 10. §. plurimum. 5. n. 7. 8 & 9. (fol. m. 538.) ff. d. quæſt.* cum ſuâ ἐξηγήσει, me-

27. lioris intelligentiæ causâ, referre, quæ hæc eſt: † *FAMA EST communis α. opinio, voce manifeſtata, β. ex ſuſpicione γ. proveniens.*

28. α. Dicitur † *communis*, ad differentiam opinionis ſingularis, *l. cum quidam. 30. §. Quod dicitur. 3. ff. d. acquir. hered. L. Labeo. 7. §. fin. ff. d. ſupell. leg.* β. Quia aliàs non eſſet Fama, ſed ſtaret in nomine Generis ſui, ſcil. Opinionis communis.

29. Nam † Quandoq; opinio communis manifeſtatur uſu, *d. §. fin.* & rebus ipſis & factis, *l. de quibus 32. ff. de LL.* tunc non dicitur

30. fama, ſed æſtimatio, vel opinio communis. † *Fama* enim ſecundum Hug. dicitur *à fando*, h. e. loquendo; (*vel à gr.* φημὴ, ἡ, ſermo. φημὶ, φαμαὶ, dico, denuncio, commemoro. Hinc φάσις, παρὰ τὸ φαίνειν, qs. apparitio, Item, delatio certorum criminum, ſed κατηγορικῶς, omnium, &c.)

Unde,

Undè, niſi ſit locutio, non diceretur fama. Illud ergo, quod
dicunt multi Dd quod † Fama & communis opinio, & com- 31.
munis æſtimatio ſunt idem, eſt verum, quando communis
opinio & communis æſtimatio voce manifeſtantur; aliàs ſe-
cus. v. Hoc dicitur ad differẽtiam *Manifeſti*. Nã, † ſi diceretur 32.
communiter aliquid, quod eſſet certum, & viſum à populo,
illud eſſet Manifeſtum, vel Notorium, non fama, *l. Cives. 11.
C. d. Appell. & l. ſive 5. §. qui pro rei 1, ff. Qui ſatisd. cog* Hæc Br.
d. l. De quibus liberum ſit cuiq; judicium. Vide tamen *infra
n. 145. & ſeq.* † *NOTORIUM* enim *EST* indubitata rei certitu- 33.
do, quæ ita ſe vulgo exhibet, ut negari non poſſit, *Bl. in l. Ea
quidam 7. n. 18. C. d. Accuſ. VEL, Eſt* † id, de quo à populo vel 34.
pleráq; ejus parte non dubitatur, quodq; propter evidentiam
rei, nullâ tergiverſatione cælari poteſt, quia ita eſt comper-
tum & exploratum, ut facilè per teſtes probari poſſet, ſecun-
dum *Specul. t. d. not. crim. § jam de notor.* *Weſ, conſil. 13. n. 62. P. 1.*

IV.

Et *hoc* † iterum eſt *triplex*: *Aliud* eſt Notorium facti, 35.
aliud Juris, *aliud* Præſumtionis, de quibus omninò vide *Gl. not.
in C. Veſtra. 7. d. cohab. Cler.* (*col. m. 973.*) & Alb. de Gandino, *tr.
d. Malef. t. Qn. de malefic. cognoſc. per tot. â fol. 347.* ubi plures
diſtinct. ponit & eleg exemplificat, quem vide ſis. Item † *No-* 36.
torium FACTI, eſt *vel facti permanentis* ſive continui, quod
probationem non deſiderat, quia ſeipſum, ut modò dictum,
exhibet, nec occultari, vel ullo colore obfuſcari poteſt; *Vel*
eſt facti † *tranſeuntis* ſive momentanei, quod juxta receptio- 37.
rem Dd. ſententiam, probari debet. Hanc enim *differentiam
inter* Manifeſtum & Notorium conſtituunt; Quod *Notorium*
† ſit, quod omnibus ejꝰ loci, ubi contigit, hominibus, vel ſaltẽ 38.
majori parti conſtat, neq; ullo colore obtegitur: *Manifeſtum* † 39.
vero dicatur, quod probabili aliquâ excuſatione cõtegi pot-
eſt: Idq; regulariter in his rebus eſſe dicatur, quæ ſunt facti
tranſeuntis, exemplum eſt *in l. cives. 11. C. d. Appell.* & cum
ibi not. *Auth. Qui ſemel. C. Qm. & qn. Jud.* ubi proponens
Edicta, poteſt facere aliquid tranſire in notorium, quia ha-
bet cauſam permanentem; Sed vox Prætoris paucis innote-
ſcit,

ſcit, quia habet cauſam momentaneam, *Fr. ad l. Ab accuſatio-*
ne.6.n.3.(f.m.524.) ff. ad Turpil. Adde *Myn*ſ. *Cent. 6. O. 3. per*
tot. & Dn. D. Foman. Sen. *b.m. & c. Praecept. noſtrum etiam poſt*
cineres venerandum, in Praelect. ſuis publ. ad c. ſuper eo. 3. d. Teſt.
cog. q. 7. cum praeced. & ſeqq (quas tamen omnes, unà cum re-
liquis meis M.S. & lucubrationibus in favillas, cum ingenti ſtudi-
orum meorum jacturâ, abiiſſe, non ſine gemitu recordor. &c.)

V.

40. Hiſce annectimus porrò, quod † *FAMA*, ſit vocab.
μέσον & ſumatur dupliciter: *In bonâ parte: Fama Hominis vel*
de homine, eſt illaeſae dignitatis ſtatus, & vitâ & moribus com-
41. probatus, *l. Cognitionum. 5. §. 1. d. var. & extraord. cogn.* Et
qui † talem famam negligit, crudelis eſt, *c. Nolo. 10. 12. q. 1. &*
Gl. eleg. ad d. c. Veſtra 7 verb. Notariam. lit. n. (f. m. 97. in fin.)
42. † Eſt enim theſaurus ineſtimabilis, & ſicut lilium dat ſuavi-
43. tatem odoris, *Rol. à Valle conſil. 98 n. 40. vel 4. (f. 316.)* † quam
homo pluris facere debet, quàm omnia bona, *l. Julianus. 21. ff.*
Si quis om. cauſa. vel oculos ſuos, *l. Infamia 8. C. D. Decur.* IN
malâ parte dicitur, *Infamia*, de quibus in *t. d. his qui not. in-*
fam. ff & C. Vocatur item diffamatio. Vel ut *Fr. in d. l. de omne-*
44. *re. 10. § plurimum. 5. n. 5. & 6 f. 537. d. quaeſt.* diſtinguit: † *Fama* †
45. *inter homines eſt duplex*: Nam † *quaedam* eſt Fama †, *de u-*
46. *no homine in genere* bonitatis, vel malitiae, quòd ſit bonus,
47. vel malus, fur vel latro, &c. & de iſtâ famâ loquitur *L. Capi-*
tolium. 28. § Famoſos. pen ff. d. poen. & L. Non omnes. 5. §. à bar-
48. *baris. 6 ff d. R. milit.* cum ſim. † *Quaedam* eſt Fama † *de aliquo*
49. *facto particulari*, ut, quod tale quid ſit, vel non; de quâ loqui-
50. tur *l. 3. §. Ejuſdem. 2. ff. d. Teſtib.* & alia jura multa. † Et *haec*
rurſus VEL ſimplex & nuda, *vel* vehemens & probabilis.
51. Quae † verò ſit & dicatur talis, paucis explicari non poteſt,
ideoq; relinquitur arbitrio Magiſtratus vel Judicis, *Freh. d. l.*
l. c. 11. n. fin. Et de iſtis duabus in ſeqq. videbimus. Adde *Maſc.*
conclus. 748. *VEL*, ut idem *Freh. c. 3. n. 11. cum ſeqq.* loquitur:
Fama † procedit *VEL* ex renunciatione & aſſertione aliquarum
52. perſonarum, *VEL* ex actu aliquo, qui famam creavit, *VEL* ex
ſuſpicione & conjecturis.

VI. Prae-

VI.

Prӕtereà not. Quod † *FAMA & RUMOR* differant. † 53.
Quia *FAMA propriè eſt*, quando tota civitas ſeu vicinia, vel 54.
major pars clamat, *Abb. in c. ſuper eo. 5. De eo, qui cogn. conſang. ux. & alii*, ac debet eſſe conſona veritati: alias non eſt fama,
ſed Rumor, *Bl. conſil 438. n. 10. verſ. Reſtat. lib. 5.* RUMOR, † 55.
quando aliqua pars clamat, *Boniſac. d Vitellin. in tr. d. Malef. Rubr. de Rum. (f. m. 54. col. 1.)* & ita minus importat, quia eſt particularis aſſertio, ſeu varia quӕdam, & dubia paucorum ſuſurratio, ex incerto autore, & absq; cauſa probabili, ex ſolâ ſuſpicione recenter proveniens; nec requiritur, quod ab omnibus, vel majori parte communiter & publicè dicatur, *Alb. d. Gandino tr. d. Maléf. t. d Rum. occult. & manif. n. 1. & 2. fol. m. 346. col. 4.* Alex. *conſil. 115. Viſo themate. in fin. n. 16. verſ. Quia rumor. lib. 4.* Quò reſpexit *Cic. cum lib. 12. Ep. fam. 10. ad* C. Caſſ. ſcribit: Nos de Dolabella, quӕ volumus, audivimus, ſed adhuc ſine capite, ſine autore, rumore nuntio. Et *Corn.*
Fronto Gram. ait: † *Opinio* oſtendit, *Fama* indicat, *Rumor* tu- 56.
multuatur. Derivatur † *Rumor* à ῥημα̃, i.e. dictum, verbum, 57.
quod juxta proprietatem Hebr. ſermonis dicitur res nova, quӕ rumore divulgatur, ut *Luca c. 2.* καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς &c. Sed calame quò excurris? in orbitam redi! Itaq; tandem εἰς τὴν ἰδίαν χώραν τρέχω, Famӕ ſcil. *Requiſita.*

VII.

Ut igitur *FAMA* probantem relèvet (1.) omnium, *ratio-*
ne ejus Originis, † neceſſarium eſt, ut fama non ſit procurata 58.
& immiſſa ab eo, qui eam allegat ad ſui excuſationem, vel quē alium effectum, in ſui ipſius favorem, propriamq; utilitatem tendentem, *arg l. Miles. 11. §. pen. ff. d. Adult. ibiq;* Br. *latiß.* & quӕ
not. *in c. cum in juv. 15. d præſumt.* Cum † regulariter nulla ex- 59.
cuſatio affectata relevet, *l. qui cōtra. 4 C. d. inceſt. & inutil. nupt. §. Item 3. J. d. Exc. tut. cum ſim.* & omnis affectatio ſive procuratio ſuſpecta meritò ſit, *l. Ex ſententia. 29. ff. d. Teſtam tut.*
Hinc teſtes † ejusmodi diffamationem non probant, ſi dicant, 60.
audiviſſe ab illâ perſonâ, in quam delictum eſt commiſſum.
Plerumq; † autem ut *Fabius* dicit, *lib. 5. Inſt. Or. c. 7.* hi, qui de 61.

fama teſtificantur, de auditu loquuntur, & injuriatorum voces audiunt, quibus quidem injuriâ affectis nulla adhibetur
62. fides. Itaq; † ſicut illis ipſis in propriâ cauſa deponentibus nõ crederetur: *l. omnibus 10. C. d. Teſt. L. Nullus. 10 ff. eod.* Ita credi
63. non poteſt teſtibus dicentibus, ſe ab eis audiviſſe, Quia † teſti-
64. bus non creditur, quorum repelluntur autores, tx. *in cap licet ex quâdam. 47. d. Teſt. cum ſim.* Eſſet † enim abſurdum, ſi non
65. creditur originali, credi ejus copiæ, *c. 1. extra d. fide inſtr.* Ab † aliis igitur hominibus debet fama proficiſci; *nec tamen* â quibuslibet indiſtinctè. Hinc,

VIII.

66. (2.) *Ratione modi probandi*, requiritur, † ut perſonæ, â quibus famam ſuam originem traxiſſe teſtes ferunt, ſint fide digni & inculpabiles, ac opinionis bonæ, contra quos nihil excipi poſſit, *l. cum pater. 77. §. rogo. 25. ff. d. leg. 2. l. fin. ff. d. fide inſtr. c. ſi teſtes. 3. 4. q. 3.* latè *Albert. de Gandino tr. d. Malefic. tit. A quo vel â quibus n. 8. & 9 (fol. m. 336.)* & *t. Qui ad fama prob. & c. n. 13. (f. 339. col. 1.)* Cravetta *cõſil. 41. n. 1, vol. 1.* & plures
67. alii. † Si enim fama fabricata eſſet â perſonis non fide dignis, malevolis, æmulis & infeſtis illi, contra quem fama allegatur, *l. ſi quis. 17. C. d. Teſt.* tunc non probaret, *cap. cum in juvent. 12. extra d purg. Can.* Freh. *d l. 1 c. 3. n. 4. (fol. 8)* Weſenb. *conſil. 13 n.*
68. *64* Quia talis fama eſt irregularis. Et † in caſibus, in quibus requiruntur teſtes opinionis bonæ, illa qualitas debet articulari & probari, uti *ex Br. in l. 1. § ſi quis neget. fin ff. Quẽadm. teſt. aper.* & aliis probat Rol â Vall. *conſil. 3. n. 56.* Confirmatur iſta opinio ex *not. per Archid. in c. Conſanguineos. 2. 35 q. 6* ubi di-
69. cit: Quod ad hoc, † ut fama ſuppleat defectum alterius probationis, eſt probanda per teſtes diſcretos & bonæ famæ, & non per mulierculas (idq; forſan ratione inſtabilitatis, quam per ſe habent, ut notanter dicit *Bl. in l fin. ff. d. fid. inſtr.* quem ſequũtur alii ap. *Rol, n. 57.* relati. Vide tamen *infra n. 84.*) nec viles homines, *d. c. licet ex quâdam. 47.* uti nec pueros, aut ſervos; ſed viros tantùm & quidem honeſtiores, ut dixi, quique
70. alicujus ſunt autoritatis, *L. Municipibus 97. ff. ad Munic.* † Maledicis enim non creditur. Quia ex quo conſueverunt maledicere,

cere, non eſt amplius eis credendum, *tx. in l. ſi cui. 7. §. ſi tamẽ 3. ff. d. Accuſ.* † Eâdem igitur ratione dicendum eſt, ut perjuris nō 71.
ſit credendũ, *c. cum oporteat. 19. d. Accuſ. c. Teſtimonium 54. & ibi Dd. d. Teſt.* Quia utroq; caſu eadem militat ratio, defectus † 72.
nimirũ fidei, quod eſt fundamentũ teſtimonii, *Rol. à Valle conſ. 16. n. 10. Vol. 1. (f. 95.)* Quod tamen † *Br. in d. §. plurimum. n. 15.* 73.
(f. 538.) intelligit, Quando fama habet originem *ſolùm* ex *dicto* vel relatione perſonarum: Quia populus ideò credit, & ideò dicit, quoniam tales dixerũt. Tum enim oportet illos autores eſſe tales, quibus debeat fides adhiberi, ut non reprobentur eorum perſonæ, *l. ſi quis Decurio. 21. C. d. falſ. l. Municipalibus 97 ff. ad Munic.* Freh. *d. c. 3 n. 11. (f. 10.)* Sed, † Quando fa- 74.
ma originem haberet *ab* aliquo *actu alio*, quàm à dicto perſonarũ, tunc ſecus ſeſe habet, ut *infra n. 80.* & ſeqq. dicetur, Aliter *Alb. d Gand d. tr. t. Qualis & quant. ſit fama eſſ n. 20. fol 340. col. 1.* Quin imò, † Quod hoc caſu teſtes teneantur deponere 75.
de perſonis ἀξιοπίστις, à quibus audiverunt, *etiam* non interrogati, cum primis in criminalibus, tradunt Br. & Bl. *in l. ſola. 4. C. d. Teſti.* Clarus *in Pr. Crim. Q. 6 verſ. ſed, quid ſi* †. Nec 76.
ſtatur arbitrio Teſtis, dicentis, quod illi ſint πρόβατοι ϗ ἀξιοπιστικώτατοι ſeu fide digni, à quibus ipſe audivit; Cum hoc ſit judicare, non, teſtimonium dare vel dicere, *Curt. Jun. in l. Admonendi. 31 n. 284 ff d Jurej.* Rol. à Vall. *d. conſil. 3. n. 51. vol. 1.*
Quia, † An ſint boni & graves, vel non; ſpectat ad officiũ Judi- 77.
cis, *Tuſch. Pract. concl. 64 n. 16. Tom. 3.* Et ita ſervari, *ex* Innoc. & Andr. *ad d. c. Cum oporteat. 19 d. Accuſ.* dicit Rol. à Vall. *conſ. 54. n. 17. Vol. 1.* Deniq;, † non ſufficit, quod Teſtis dicat, ſe au- 78.
diviſſe ab aliquo, *Dec. conſil. 429 n. 19. & 20.* Natta *conſ. 18. n. 12.*
ATTENDE tamen hâc in re unum memoratu dignum; *Quã-* 79.
vis † Fama originem habere debeat, à perſonis honeſtis & non ſuſpectis, ut ſupra dictum; *tamen*, ſi non conſtat, à quibus originem traxerit, & pro Fama extet aliqua veriſimilis conjectura, *in dubio*, propter hanc veriſimilem conject. famæ annexam, juris interpretatione cenſetur à perſonis honeſtis originem habuiſſe, ita inquit *Aretinus in conſil. 73. col. pen.* citat *Bl. in l. ea quidem. 7. C. de Accuſ.* & utrumq; Brederod. *in Addit.*

 ad

ad Br. in l.3.§.Ejuſd.2 ff. d. Teſtib. lit.b. verſ. Quæro, qualiter (f. m. 470.)

80. Prædicta *LIMITA*, † *NISI* agatur de re turpi. Nam eo caſu, non eſſet contemnenda fama, quæ ortum haberet à turpibus perſonis, putà ſi agatur de re commiſsâ in lupanari, poterit oriri fama à meretricibus & lenonibus, non autem à Dd.
81. vel Equitibus, qui non ſolent ibi converſari. † Sic etiam, ſi agatur de chartis vel taxillis falſis, poterit fama ortum habere à luſoribus & barris, (quos *Salyc.* baraterios publicos, i.e. teſſararios improbos nominat, teſtante *Freb. d. c.3. n.9. f 9*) & non erit per judicem contemnenda, inquit *Clarus d. Q.6. verſ. Amplius, ante fi. (p. 418.)* argumento eſſe poteſt *l. Quotiens 3. C. de Naufrag.* Vide Tuſch. *d. Tom.3. concl. 64. n 17. (f. 331.) & concl.65. n. 6.* Idem ſentire videtur *Br. ad d. §. plur. n.15.*
82. *(f. 538.)* dicens: Fama † ortum habere poteſt, etiam à vilibꝰ perſonis, quando originem habet ab alio actu, quàm à dicto perſonarum, ut *ſupra n.73. & 74.* attactum. Et notabiliter di-
83. cit *Aretin. conſ.77. col.5.* Quod † quando originem haberet à facto *veriſimili*, vel in ſenſus incurrente, ex quo quilibet credere poterat; nihil opus eſſe diſpicere, utrum fama à cer-
84. tis & honeſtis perſonis orta ſit. † *LIMITATUR* item, quod *ſupra n.69.* dictum, in iſtis, quæ mulieres potiſſimum concernunt; ut ſi quæratur, de peritiâ & induſtriâ alicujus obſtetricis, vel an aliqua ſit prægnans, &c. His enim & ſimilibus caſibus ſufficit Famam eſſe inter mulieres, quæ converſantur, *l. cura quidam 30. §. quod dicitur. 3. de acq. her. arg. l. 1. de ventr. inſp.*

IX.

85. Porrò (3.) Neceſſarium *videtur*, † ut Teſtis deponat, ſe à *majori parte populi* iſtius loci, quo fama ortum originemque duxit, audiviſſe, *arg. l. Quod major. 19. ad Munic. L. Aliud. 160. §. refertur. 1 ff. d. R. J.* Et hæc eſt opinio Br. *in d. l. de minore 10. §. plurimum 5. n. 14. & 19 (fol. m. 534.) d. Qq. & in l.3. §. Ejuſd. 2. ff. d. Teſt. (f. 470.)* ejusq; ſequacium plurium, *Rol. à Vall. conſ.3. n. 54. vol. 1. & conſ. 49. n. 49. vol. 4.* (*f. 181.*) cum multis ibid.
86. allegatis. *Mynſing. Cent. 5. Obſ. 46 n. 3.* &c. Ac † licet nonnulli ex ipſis teſtibus dicant, quod *publicè* dicatur, tamen hoc

non

non relevat ad probationem famæ. Quia unus ſolus potuiſſet publicè dicere in corona hominum, putà, foro diffecto, & ἐν ἀγορᾷ πληθόντ☉ ὄχλε jactare vel ſpargere, quod tamen famam eſſe, nemo ſanus dixerit, ita *Br. d lo. cum ſuis aſſeclis*. Immò, † non concludere dictum teſtis volunt, qui dicit: ſe millibus vicib9 & ultrà, publicè audiviſſe à multis & diverſis perſonis; Cùm non deponat, quod audiverit à majori parte hominum: † Cùm duæ vel tres perſonæ dicantur multæ, §. *fin. J. d. Jure perſon. l. 1. §. Hoc reſcriptum. 29. cum gl. & ibid. Br. ff. ad Sillan.* Vndè cùm potuerit hoc audire ab uno quadraginta vicibus, & ab alio totidem vicibus, vel duobus, non ſufficit tale dictum ad probat. publicæ famæ, prout de jure accipitur vox publica. E. *Rol. à Vall. conſil. 54. n. 20. vol. 1.* Brederod *in Addit. ad Br. in d. § Ejusd. 2. ff. d. Teſt. lit. e. verb. Solus homo. (f. m. 470. col. 2.)* Tuſchus *Pr. concl. 64. n. 20. 26. 37 46. Tom. 3.* 87. 88.

A qua tamen diſcedunt † alii, dicentes: hanc opin. *Br.* eſſe nimis aſperam, & ſi teneretur in Practica, vix reperiretur ex mille teſtibus unus, qui rectè ſuper famâ publ. deponeret, *Freb. d. l. 1. c. 6. n. 26.* Et ideo Baldus in *c. literas 14. n. 2. d. præſumpt.* tenuit totum oppoſitum, ſcil. *NON* † opus eſſe, ut Teſtis deponat 1. ſe à majori populi parte audiviſſe, & 2. à quo audiverit; Sed ſufficere ad famæ probationem, ſi dicat: ſe ita publicè dici audiviſſe. Et rectè, Prout prædictas limit. refert & multis autoritatibus confirmat *Bl. d. l. Farinat. d. Indic. & tort. Q. 47. n. 217. 227. 235. & 257.* Tuſchus *d. cõcl. 46. n. 39. (f. 332.)* 89. 90.

ET hanc † contrariam Baldi opin. communiter in Praxi magis ſervari, affirmat Caſſador. *Deciſ. 3. Maxime. n. 7. d. probat.* & poſt eum, ita ſervari in Curiâ Rom. atteſtatur Paris. *conſil. 52. in fin. Vol 3.* eamq; † in judicando, omnibus aliis Curiis ſequendam eſſe, monet Calcanus *conſil. 4. n. 11.* & poſt alios *Clarus in d. § fin. Q. 6. n. 14. verſ. Debent etiam dicere in fin.* ubi dicit: " Apud nos etiam indiſtinctè ſervatur opinio Bl. contra Br. & " ille Advocatus, qui nollet ſuper hoc inſiſtere, reputaretur ca- " villoſus, & procul dubio ſuccumberet. Unde † Famam *duobus* ſaltem *Teſtibus*, majorem populi partem ita ſentire & dicere, probari poſſe, ſtatuit *Gl. in d. l. 3. §. 2. In verb. conſentiens* 91. 92. 93.

ſama confirmat. ff. de Teſtib. Socin. *in d. c. qualiter & qu. n. 532. de Accuſ.* per text. not. *in l. 1. in fi. & l. ubi numerus. 12. ff. de Teſt. l. 207. §. 1. d. V. S.* Weſ. *conſ. 13. n. 61. P. 1. (f. 319.)* Ant. de
94. Reyg. *in Theſ. Jur. verb. Fama. n. 19. (f. 974)* Et † in hoc omnes concordant ſecundum Alber. *in l. Ea quidem. 7. n. 24.*
95. *C. de Accuſ.* Cum † in ore duorum ſtet omne verbum, *Deut. 19. v. 15. & alibi.* Hanc quoq; magis communem dicit *Tuſchus*
96. *d. concl. n. 52.* † *NISI* per formam Statuti plures requirantur teſtes, quàm duo, uti ex *Phil. Corn.* refert & approbat *Freb. d.*
97. *l. 1. c. 5. n. 14. & fi.* Quod † per duos teſtes ad minimum fa-
98. ma probari debeat, per 10. ad ſummum. Addit tamen: † Si quis me conſulat, quot teſtes producere ad famæ probationē expediat, equidem conſuluero, ut quàm poſſit plurimos producat. Nam inter hos vix unus & alter erit, qui de famā idonee deponat. *(fol. 21.)* † Cum uno ſanè teſte probata fama,
99.
100. non probationem, ſed nudam præſumtionem facit. † Perpetuum enim eſt, quod traditur in *c. Indicas. 14. 3 q. 9.* uni teſti, ad diſcrimen alterius credi non poſſe, præſertim in Cri-
101. minalibus, &c. *Freb. d. c. 5. n. 12.* Verùm, quod ad duos † teſtes attinet, dicit *Weſenb.* hoc accipiendum eſſe, de obſervantiâ Fori *Canonici*, non etiam de Foro *Civili*, ubi obſervatur communis opinio Br. *conſ. 13. n. 63. P. 1. cum adductis* aliis.
102. Tandem hîc *diſting.* † inter famæ *Conſtitutionem*, & famæ jam conſtitutæ *probationem*, quæ ſæpè videntur à nonnullis confundi.

X.

103. (4.) Inſuper opus eſt, ut † teſtis de fama deponens, *NOMINA* eorum exprimat, à quibus ſe audiviſſe dicit id, de quo deponit, eſſe publicam vocem & famam, quemadmodū & in teſtimonio de auditu, *d. c. Licet ex quadā. 47. ext. de Teſt. cir.*
104. *fi.* aliàs † non relevat fama *ſimpliciter* probata, Inn. *in d. c. qualiter & qu. 24. n. 1. & 5. de Accuſ.* quem ſequuntur communiter Dd. ubique, teſte Claro *d. Q. 6. verſ. Amplius eſſe debent (p. 417.)* Rol. à Valle *conſ. 3. n. 51. vol. 1.* Mynſ. *Cent. 5. O. 46. n. 2.* Br. *in d. §. plurim. n. 23. (fol. 540.)* Dec. *conſ. 37. n. 10.* Plures
105. vide apud *Reyg. in Theſ. jur. t. Fama n. 45.* Sed quid, † ſi ſuper hoc non ſit interrogatus? Reſp. Quod adhuc debet nominare,

re eos, à quibus audivit, ut poſſit judex perpendere ex eorum
qualitate, quanta ſit illis fides adhibenda. Et ita ſervari, atte-
ſtatur *Joh. And. in d. c. cum oporteat. 19. d. Accuſ.* quem cum aliis
refert Clarus *all. l. verſ. ſed quid ſi. & c.* & utrum fama à malevo-
lis, an à fide dignis ortum habuerit, *Br. d. l.* Weſ. *conſ. 13. n. 61.*
P. 1. & alii ſupra all. Hoc tamen † *LIMITANDUM* nonnullis 106.
videtur illo caſu, quando communis fama ex evidentiſſimis
conjecturis & cauſis originem traxit, tunc famæ Autores lau-
dare vel nominare non opus eſſe, prout voluit *Menoch. d. præ-* 107.
ſumt. lib. 1. q. 89. n. 34. & alii; ut quando † fama in continen-
ti & ſtatim, commiſſo maleficio contra aliquem exoritur,
tunc eidem crimini ineſſe videtur, *arg. l. Quod ait 23 ff. d. A-*
dult. l. 3. §. Eum igitur, 9 ff. d vi & vi armat. Maſc. *d. probat.*
concl 754. n. 11. Adde infra *n. 135. & ſeq.* Item, Non † valeret 108.
dictum Teſtis, qui diceret, *ſe non recordari*, à quo audiverit,
Br. *d. §. plurim. n. 23.* ſequitur ibi *Marſ. n. 43.* qui conſuluit,
† ut teſtis nominet aliquem, & poſteà dicat: audivi etiam à 109.
pluribus, de quibus non recordor. Nam, non † debet de his 110.
omnibus recordari; Cum memoria hominum ſit labilis, *l.*
peregrè, 44. ff. d. acq. poſſ. Item, † Quando teſtis dicit, ſe non 111.
recordari *in ſpecie*, non probat famam, *etiamſi* prius dixiſſet,
ſe audiviſſe, à majori populi parte; *Alex. conſ. 212 n. 20. lib. 6.*

XI.

Præterea (5) † Neceſſarium eſt, ut Famam probaturus, 112.
juſtas aliquas, veriſimiles, & legitimas *cauſas*, ex quibus po-
pulus jure moveri & impelli potuerit, ad ſic credendum, ex-
primat, & expreſsè, *etiam* † non interrogatus, nominet, *Br.* 113.
in d. § plur. n. 21. (f. 540.) Breder. *in add. ad eund. in d. l. 3. §. 2.*
lit. c. verſ. Fama probetur. ff. d. Teſt. (f. 470.) Rol. à Vall. *d. cõſ.*
3. n. 50. vol. 1. Mynſ. *d. Cent. 5. O. 46. n. 4.* & alii multi. Debet
† enim fama ſubnixa eſſe aliquâ conjecturâ idoneâ, non nu- 114.
dâ, *Bl. conſ. 122.* & Jaſ. *conſ. 2. col. 10. lib. 2.* ubi dicit: Quod
fama † ſola, eſt quoddã ſomnium & rumor inanis, qui ſæpè 115.
à veritate diſcordat. *Licet* enim † teſtis aliàs non debeat eſ- 116.
ſe verboſus, nec ultrò rationem aſſignare teneatur, *l. ſolam 4.*
ibiq; Dd. C. de Teſtib. *Tamen* † in his, quæ ſunt juris, quæ di- 117.
rectò

rectò non cadunt in ſenſum teſtis, ut probatione famæ publ., tenetur ultrò, non interrogatus, addere rationem ſui dicti ſufficientem, inquit Curt.Sen. *in cōſ 82 col.pen.* Phil. de Franchis Peruſin. *in Lecturâ ad c. 1. d. Appell. f. m. 5. col 3 poſt med.*
118. eaq; † per ſe cōcludere debet, *Rol. à Vall. conſ. 82. n. 32. V. 2* (*f.*
119. *295.*) & † ſi fama orta eſſet à cauſa in jure improbata, diceretur
120. irrationabilis, *Crav. conſ. 260. n. 7.* *Nec* † n. ſufficeret, teſtem dicere: *Quoniā ſcio*, vel, *quoniam audivi.* *Nam* talia ſunt idē
121. cum dicto. Cauſa † autem ſcientiæ, ut probet, debet ſeparata eſſe à dicto, *Weſ. conſ. 13. n. 61. & 65. T. 1.* (*f. 320.*) e. g. De fama mortis alicujus: Quia intravit mare, & ſequutâ tempeſtate, amplius non eſt viſus, nec navis reperta. *Item*, ſi erat in bello, conflictu ſecuto, &c. & ſic de ſimil. *Tuſchus d. concl. 64. n. 28.* Aliàs non eſſet fama, ſed vana vox populi, quæ non audienda, *l. Decurionum. 12. §. 1. C. d. pæn.* Itaque, ut
122. modò dictum, de † his, quæ ſenſu corporis percipiuntur *regulariter* deponere debet, *Philip. de Franchis in d. Lect. ad c.*
123. *conſuluit, 14. de Appell* (*f. m. 36. col. 4.*) Quia ipſa † fama, nulla aliâ, quàm auditus probatione nititur, cum ſit vox cōmu-
124. nis omnium, *ut ſuprà.* † Vox enim non, niſi aurium ſenſu percipitur. Lingua vocem edit, hinc famam excipiunt aures, uti ex *Reubero* notat *Freb. d. l. 1. c. 6. n. 14. f. 26.* Clarus *d. Q. 6. verſ. Illud.* Et in hoc omnes concordant, ut dicit Cornæus *conſ. 233. in lit. D. lib. 2.* Hanc etiam dicit eſſe communem opinionem *Simancas d. hæret. c. 63. n. 26.* à Claro *d. l.* adductus.

XII.

115. (6.) *Ratione Temporis*, Nemo non videt, † ante factum vel crimen commiſſum, famam eſſe non poſſe, ſed poſt factum demum, temporis intervallo non adeò longo interpoſito. Nam teſte Virgilio *8. Æneid.*

Fama volat parvam ſubito vulgata per urbem: &c.

126. Illud tamen non otioſe quæritur, † *Utrum fama debeat præcedere litem, an ſufficiat, ſi lite pendente naſcatur?* Et Reſp. plerīq; neceſſe eſſe, fama quod præceſſerit, ad hoc, ut probet. Poſt litem enim motam, præſumitur locutio talis ex lite oborta,

Panor-

Panorm. in c. licet ex quad. ap. extra d. Teſtibus. Quia † actus & 127.
proceſſus, nedum famam, quæ minus eſt, cauſare, verum
etiam, quod plus eſt, notorium facere poſſunt, *in. in c. fin. d.*
cohab. Cler. Freh. *d. c. 3. n. 17. ubi lim.* Item requirunt † DD. 128.
ut probaturus aliquid ex Fama, *Tempus* illius deſcribat, eamq;
ante Inquiſitionem inſtitutam emanâſſe ac ſparſam fuiſſe in
articulis proponat, *per tx. in c. Cum oporteat, & ibi: Niſi famam
ipſam læſam eſſe noveritis, vos ad inquiſitionem illorum non
ſubitò procedatis, d. Accuſ. & ibi Gl. lit. r. (col. m. 1646.)* Myns.
Cent. 5. O. 46. n. 5. cum alleg. ibid. aliique perplures. Ratio ſu-
perioris † Cum talis diffamatio (ſic enim in crim. plerumque 129.
vocatur) ſuccedat loco accuſationis, ut tenent Canoniſtæ
communiter, *in c. qual. & qu. 17 d. Accuſ.* Quin imò, † dici 130.
ſolet, Quod *de jure communi* ad hoc, ut poſſit procedi ex of-
ficio, ſive per viam *Inquiſitionis*, requiratur, ut præcedat diffa-
matio Rei de crimine, pro quo Judex contra eum procedere
intendit. Et hoc etiam ſonant verba illa, quæ ſolent in Inqui-
ſitionibus apponi *Famâ publ. præcedente &c.* Et † hæc eſt 131.
communis ſententia DD. ut teſtatur Hieron. Giacalon Hiſp.
in Addit. ad Ang. d. Maleſic. in verb. *Hæc eſt quædam inquiſitio.
poſt n. 68* (*fol. m. 14.*) & de jure verior. Et quidem, † quod e- 132.
jusmodi fama *ſæpè aſcenderit ad aures* Judicis, quæ *clamoſa In-
ſinuatio vocatur*; idque etiam Inquiſitionis verba importare
videntur hæc *Et clamoſâ inſinuatione ſubſeq. non tantùm
ſemel, ſed & ſæpè & ſæpius &c.* Freh. *c. 11. n. 11. (fol. 57.)* Quan- „
quam † totum *contrarium* doceat Practica, quæ communiter „ 133.
obſervatur, ut pluribus deducit Clarus *Pr. Cr. lib. 5 §. fin. Q. 6.
in pr.* & verſ. *ſed retentâ communi concl.* (*p. m. [illegible] col. 1.*) & *Q. 31.
verſ. Famâ pub. præced. vers. fin. ibi*: Sed certè neq; hoc ſervatur „
in Practicâ. Nam ſtante generali conſuetudine, quod ex „
omni delicto poſſit inquiri, hæ Informationes ſuper diffama- „
tione amplius non ſunt in uſu; Quia ſemper ferè aliquo mo- „
do contingit aperiri viam Judici ad inquirendum abſq; dif- „
famatione &c. (*p. m. [illegible] col. 1.*) Item, † Fama poteſt habere ori- 134.
ginem ex tempore commiſſi fragrantis criminis, aut in con-
tinenti poſt commiſſum maleficium: ideoq; † orta illis tem- 135
C poribus

poribus ſama, illi crimini ineſſe videtur, & ipſius pars & ſe-
136. quela cenſetur. Vide *ſupra n.107* Cùm ea, † quæ in continen-
ti fiunt & præcedunt, videantur ineſſe, & quaſi unum re-
putantur, *l. ſi quis ad ſe fundum. 7. C. ad L. Jul. de vi.* Albert. de
Gand. *d. Malef. ad verba: A quo vel à quibus n.10. fol. 357.* Item,
137. † *ante* accuſationem, & *poſt* accuſ., ſecundum quod mani-
feſtatur cauſa, ex quâ populus, vel vicinia in ſuſpicionem &
credulitatem deducitur, ex quâ poſtea credulitate dicunt,
quod dictum vocatur Fama. Et hoc exemplis eleganter de-
138. clarat *Br. ad ſæpè d. § plurim. n.17. (fol. 539.)* Sicuti † nec ex eo
vitiatur Famæ probatio, ſi teſtes diverſificant in tempore,
quia unus audivit tali die, & alius dicit de aliâ die, *l. ob carmen.*
139. *21. § fin ff. d. Teſtib.* Imò, † etiam plerumq; fit, ut utrumq; te-
ſtimonium verum eſſe poſſit, præſertim in actu iterabili, &
" *cum Tu. 16. d. Teſtib.* Frch. *c. 6. n. 38. & n. 49.* NISI tamen in-
ducantur Teſtes ad probandum aliquod factum certo tem-
Q pore limitatum, *Br. ad h. § fin. n. 2. lit. b. (fol. 477.)* Sed quid,
140. † Si probata eſt fama, ab unâ parte commiſſi maleficii, uno
tempore, ab aliâ parte eſt probata fama innocentiæ *alio tem-*
pore? Reſp. Fama eſt ex opinione, ut ſuprà dict. Sed opinio
poteſt mutari, & prævalet ultima, *l. Qui bona. 13. § ſi quis*
ſtipulaturus. 12. ff. d. Damno infe. Et ita hic prævalebit ulti-
ma, & eſt caſus in *l. Utile. 2 pr. ff. Quis ordo in poſſeſſ.*

XIII.

141. Ulterius (7.) exigitur à nonnullis, ut † teſtes ſuper fa-
ma deponentes ſciant, *Quid ſit Fama?* Si enim interro-
gentur, Quid ſit fama? & reſpondeant ſe neſcire; nihil pro-
142. bant. Ille † enim *propriè* dicitur habere notitiam rei, qui co-
gnoſcit naturam & quoscunq; effectus ejus, *Andr. in l. Nec*
concupiſcentiam. 4. col. 2. d. Conſtitut. Et hæc eſt communis o-
143. pinio, ut dicit *Marſil. d. § plur. n. 104 & ſeq.* Similiter † de
quidditate Famæ interrogatus, per actus facti non probet, ex
mente *Arn. de Reyger in Theſ. Jur. t. Fama. n. 25. (fol. 305.)*
144. *Tom. 1.* Uti † nec eo caſu, Quando teſtes interrogati, Quo-
modo intelligant illam eſſe publicam vocem & famam? Re-
ſpondent, illam eſſe, quando per plures perſonas dicitur de-
ali-

aliqua re. Tunc enim ejusmodi ratio nil valet; Cùm non apparent, eos accipere Famam prout eſt, & non intelligant, Quid ſit fama, de qua deponunt, ita Specul. *in tit. de Teſtib. §. An de interrogat verſ. Item ſuper tertio.* quem cum Br. & Bl. *in l. 1. ff. ſi cert. pet.* adducit Rol. a Vall. *in conſ. 54. n. 21. Vol. 1.* Sequitur Brederod. *in Add. ad Br. in d. l. 3. §. 2. n. 2. lit. d. verſ. pars pop. (f. 470. col. 2.) ff. de Teſt.* & alii permulti, relati à Breh. *d. 1. 6. n. 5.* ubi tamen *n. 8.* dicit: † Verius eſſe, teſtem pro- 145.
bare, etſi famæ definitionem neſciat, ſive male definiat; & ſufficere, ſi in cauſa ſcientiæ concludat. Quàm iniquum † n. 146.
eſſet, ab imperito aliquo & plebejo Laico Famæ definitionem requirere, quam nullus Doctorum tradere potuit tam accuratam & perfectam, quin ab aliis, ob aliquem defectum, carperetur. Cum verisimiliter ſatis intelligat Teſtis, Quid ſit fama? *Clamor*, nimirum, *& conſentiens populi teſtimonium*: nec artificialem definitionem dare poſſit, citra ſuſpicionem ſubornationis, &c.

SED, terram video, proin vela paulatim complicanda erunt.

XIV.

Adhæc (8.) neceſſum eſt, ut non modò Famam conſtituentes & *efficientes*, ut ſupra *th. VII.* dictum, ſed etiam de Fama † *deponentes* & teſtimonium perhibentes, Ipſi in- 167.
tegram bonamq; famam habeant, *Dec. conſil. 105. n. 5.* Cravetta *conſil. 249. n. 14.* Menoch. *conſil. 149. num. 41. lib. 2.* Adhibitâ tamen Limitatione ſupra *n. 80. & ſeq.* poſitâ.

XV.

148.

Denique (9.) debet † Fama illud ipſum delictum, quod probari debet, & non aliud, concernere, *Br. in l. Caſſius. 2. num. 2. ff. d. Senat. (fol. 104. col. 2.)* Alex *conſil. 5. num. 3. lib. 1.* Natta *conſil. 342.* Hypp. Marſ. *conſil. 44. num. 10. V. 1.* & complures alii, quos vide ſis.

XVI.

Ultimò & (10.) Fama † omnimodò conſentiens, per- 149.

fecta, ſolida, inconcuſſa, non falſa, non inconſtans, non vaga, non levis, nec temeraria, nec contraria &c. eſſe debet, per ſupra alleg. ll. & Dd.

XVII.

Et hæc, pro nunc, ſufficiant. Ex quibus conjicere licet,
150. quàm † ſit difficilis probatio famæ, adeò, ut vix ſufficerent ad eam rectè probandam teſtes, qui eſſent Juriſperiti, inquit *Clarus d. Q. 6. verſ. poſtremò ſciet. &c.* Et *NOTANDUM*, quod
" *Gramm.* dicit: ſe toto vitæ ſuæ tempore nunquam vidiſſe Pro-
" ceſſum, in quo potuerit reperire, probatam fuiſſe famam publ., propter multa, quæ ad iſtius probationem requiruntur. *conſ. 42. n. 8.* quem allegat *Ev. in Top. loc. à contra. 19. paſſ. n. 15. lit. b. p. 246.* Subſiſto.

Δόξα τῷ Θεῷ!

Clariſſimo Doctorando

Dn. ADAMO Schellern/ de FAMA

pro Gradu diſputaturo:

DE *Fama* dum verba facis, quæ nuntia rerum:
Hinc laudem toto tollet in orbe tuam.
Mox tibi diva Themis ſummos perſolvet honores,
Nec, *famam*, credas, hæc tua facta latent.

Ex animo gratulor

Chriſtoph Philipp Richter/ D.
Prof. P. & p. t. Facult. Jurid.
Decanus.

CON-

CONSULTISSIMO ET CLARISSIMO D*N.* SCHELLERO, J.U. *Doctorando dudum meritiſſimo, Amico ſuo veteri pl. æſtimando,*

S. P.

M*ira hominum ſors eſt. Quidam*, SCHELLERE, *meretur*,
Famam; *habet aſt alius*, munera multa *ſimul.*
Exemplum, SCHELLERE, *tuum docet:* invida *longùm*
Digno digna parùm ſors *tulit antè tibi.*
Scilicet haut virtus *nec digna* ſcientia *prodeſt*,
Munera dat favor & nexus amicitiæ.
Obdura. Famam, *& quæ concomitantur* eandem,
Dona *tibi jamjam laude* Themiſta *parat.*
Sat citò, ſi benè ſat! Conſtanter AGE. Vive felix!
Æternùm celebret nomina, Fama, *tua*!

Bonæ ſcevæ ergò
deproper.

Godfried Fiebig D.

POſt varios caſus, poſt mille pericula rerum,
ad requiem portûs Te Palinurus agit.
Hancce brevi attingas, precor, & tibi *fama* per orbem
parta tuâ *FAMA* vivida ſemper eat.

Clariſſimo Dn. Doctorando, Amico meo candido hoc voti mei caput officiosè mitto

Juſtinus Schelhaſe D.

Clariſſimo Dn Schellero
Doctorando:

DE FAMA doctas in lucem mittere chartas,
Quid bona, *quid mala ſit, quanto diſcrimine diſtent,*
Quam beet illa viros, hæc quam depravet eosdem,
Enodare, boni rem ſuſpicor ominis eſſe.
Num, SCHELLERE, vides omen? en, expiico paucis:
Perpete ſuccreſcent Doctoris *Nomina* famâ,
Fama *vehet ſuperas tua Nomina ad ætheris arces,*
Neſcia Fama *mori, te vivum linquet in Orbe.*
Eſt bona Fama *bonum, quo non eſt ſanctius ullum,*
Immortale bonum Fama *eſt & Gloria vera.*

gratulationis ergò
f. raptim
Johannes Zeiſold M. Phyſ. P.P.
p. t. Decanus.

DE famâ, *SCHELLER, Themidos generoſa propago,*
dum doctâ pangis lemmata docta manu,
Amplam aperis Famæ *portam tibi, & ora frequentas*
Pennâ diſſolvi permeaunte virum.

Gratulabundus f.
Daniel Stahlius P. P.

F*AMA, malum;* Vates ait: aſt improvidus errat
SCHELLERI, quovis judice, *FAMA, bonum.*

Huic

Huic *FAMA æternam* pariet doctisſima *famam*,
&c meritum digno mactet honore Virum.

Amico honoratisſimo
congratul. f
Joh. Michael Dilherrus
P. P.

DUm nitidis *famam* ſcriptis extendere gaudes;
Ipſe *Bonæ Famæ* puncta celebris habes.
ADAME, in Themidos Miles veterane paleſtra,
SCHELLERE inſignis cultor amicitiæ.
Te vehet in niveis dignum *Bona Fama* quadrigis,
donec in hoc mundo *fama* ſuperſtes erit.

Suo
antiquæ virtutis & fidei
SCHELLERO
L. M. Q.
mittit & offert
gratulabundus
M. Adrian Beyer/
Jenenſis Diaconus.

Adamus Schellerus
par αναγρ. eliſa aſpir.

CUr *magis Herculeo* malles ſudâſſe *labore?*
Scilicet hinc honor & fama perennis erit.

Debiti honoris & fauſtæ accla-
mationis ergò approp.
Nicolaus Michael Himmel.

Quanti

Quanta brabēa ſuis Cultoribus addere magnis
Divina geſtiat Themis,
Ipſius, ecce, Tuo exemplo, Clariſſime, monſtras
Schellere, fructus optimos
Hæc Tibi dùm tribuit Dea, dumq; exornat abundè
ampliſſimis honoribus.
Ergò quid voveam, niſi ſic decoratus ut annos
vincas onuſtos integer.

Gratulationis, boni ominis &
læti auſpicii ergò

Clariſſimo & Eximio Domino Candidato, Fautori & Amico ſuo maximoperè honorando

Hæc
apponeb:

M. Johannes Wolffgangus
Frentzelius Ratisp. SS.
Theol. Stud.

F I N I S.